

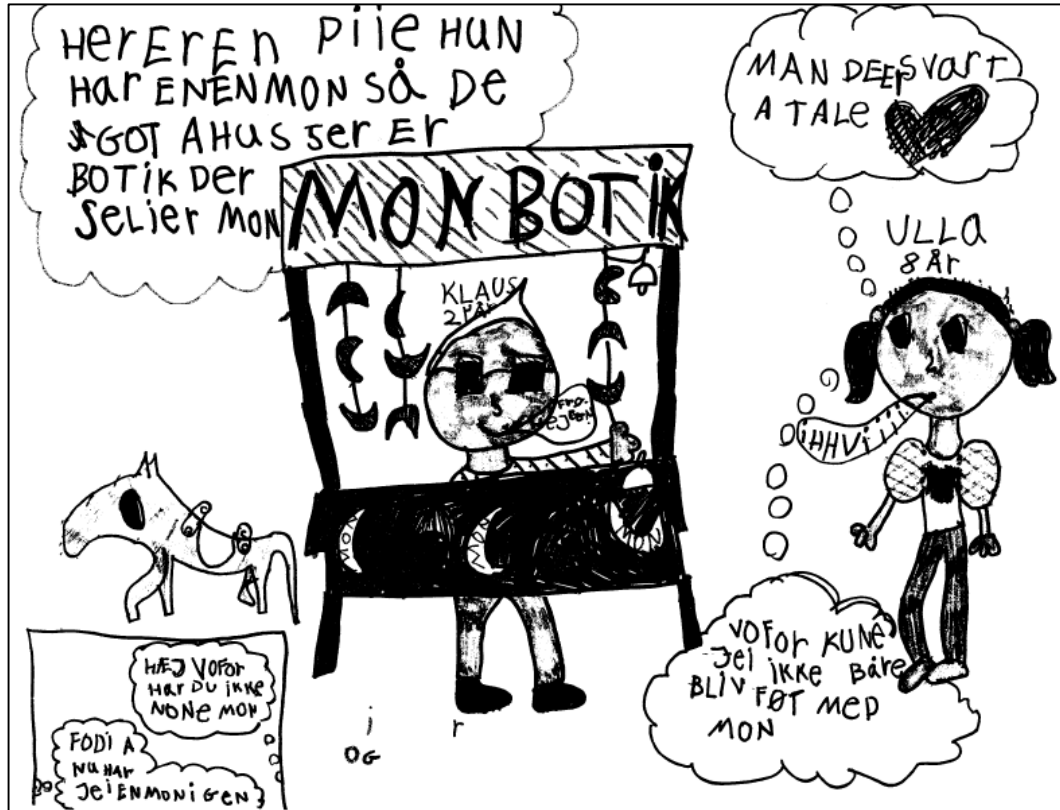
Pædagogisk arbejde med literacy og læringsmål

Kommunikationsfremmende literacymiljøer

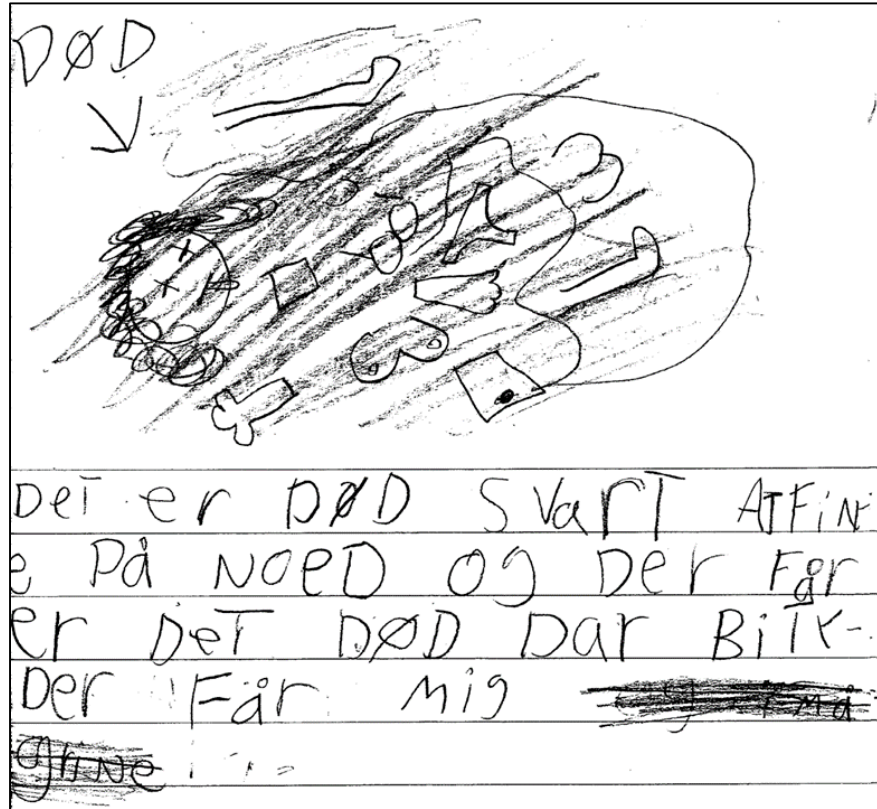
Hvad kommer jeg ind på?

- Læringsmål
- Literacybegrebet
- Hvad ved vi om børns deltagelsesmuligheder?
- Hvordan ser et godt læringsmiljø ud?
- Hvad kan de fagprofessionelle gøre? Og forældrene?
 - Hvad skal man prioritere?
 - Eksempler fra udviklingsprojekter

Barn tænker, tegner & fortæller (1)

Barn tænker, tegner & fortæller (2)

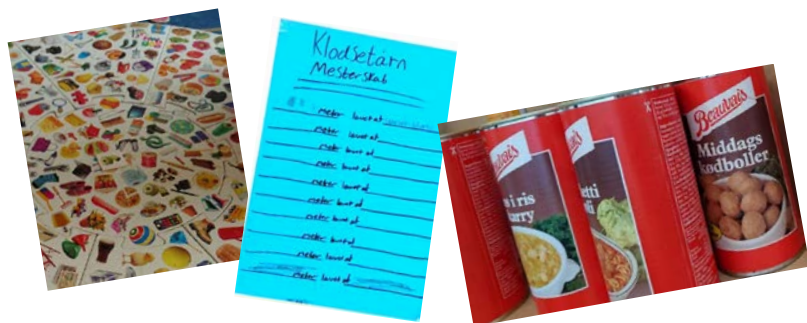

Læringsmål for børnehaveklassen

Sprog	Eleven er opmærksom på forskellige måder at anvende sprog på				
Samtale	Fortælling	Sproglig bevidsthed *	Skrivning	Læsning	It og digitale medier
Eleven kan veksle mellem at lytte og udtrykke sig	Eleven kan gengive indhold af tekster	Eleven kan eksperimentere med rim, bogstavlyde, ord og sætningsdannelse	Eleven kan eksperimentere med at skrive små tekster	Eleven kan eksperimentere med at læse små tekster i forskellige medier	Eleven kan eksperimentere med digitale medier i arbejdet med sprog

Læsning	1. - 2. klasse Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagssammenhænge
----------------	---

Literacy?

Literacy er ikke "bare" at kunne læse og skrive, for....

UNESCO: Literacy is a fundamental human right and the foundation for lifelong learning. It is fully essential to social and human development in its ability to transform lives.

OECD: An individual's capacity to understand, use and reflect on written texts, in order to achieve one's goals, to develop one's knowledge and potential and to participate in society (Organization for Economic Co-operation and Development, 2006, p. 46).

Så hvad er "literacy"?

I Nationalt Videncenter for Læsning arbejder vi ud fra denne definition:

*Literacy er menneskets kompetence til at **afkode**, **forstå** og **anvende** tegn som fx bogstaver, tal, diagrammer, grafer, tegning og billeder. En forudsætning for literacy er talesprog og pragmatisk forståelse.*

Børn skal have deltagelsesmuligheder for at kunne udvikle deres literacykompetencer

Literacy og *deltagelse*

Børn skal tilbydes *deltagelsesmuligheder* for at få mod på at udvikle deres literacykompetencer

- De skal opleve at deres input og deres bidrag er vigtige for andre
- De skal opleve at andre forsøger at forstå dem og svare på deres spørgsmål og forslag
- De skal gives mulighed for at forstå den kommunikation, vi udsætter dem for.

Dagstilbudstermometeret 2016, ca. 3500 børn (4-6 år). DCUM.

11. Laver de voksne noget spændende med jer i børnehaven?	Ja		Nej		Ved ikke		I alt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Alle	2921	83,1	294	8,4	302	8,6	3517	100,0
Dreng	1416	80,0	177	10,0	177	10,0	1770	100,0
Pige	1505	86,1	117	6,7	125	7,2	1747	100,0

12. Er du nogle gange med til at bestemme, hvad I laver i børnehaven?	Ja		Nej		Ved ikke		I alt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Alle	1944	55,3	1161	33,0	412	11,7	3517	100,0
Dreng	1020	57,6	539	30,5	211	11,9	1770	100,0
Pige	924	52,9	622	35,6	201	11,5	1747	100,0

13. Er de voksne gode til at lytte, når du fortæller dem noget?	Ja		Nej		Ved ikke		I alt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Alle	2844	80,9	355	10,1	318	9,0	3517	100,0
Dreng	1381	78,0	219	12,4	170	9,6	1770	100,0
Pige	1463	83,7	136	7,8	148	8,5	1747	100,0

Hvordan kan og skal børn deltage?

Norge: Undersøgelse af pædagogisk personales demokratiforståelser (Mari Pettersvold, 2014)

- Hvordan træffer man beslutninger sammen: Flertalsafgørelse eller nuanceret drøftelse?

Hvordan ser det så ud med børns (nogle/alle børn?) deltagelsesmuligheder her:

- i aktiviteter
- I daglige rutiner
- I fri leg

Og hvordan kan man tale med forældre om hvordan børn bliver selvstændige, nysgerrige og pragmatiske – som forberedelse til skole?

EVA's undersøgelse "Samarbejde mellem forældre og daginstitution", 2016

Forældre efterspørger mere vejledning fra personalet, end de oplever, de får

- EVA's undersøgelse viser, at forældre til børn i daginstitutioner generelt efterspørger mere vejledning i at styrke deres barns trivsel, udvikling og læring, end de oplever at få i dag. Det gælder bl.a. vejledning om barnets skoleparathed, læring, sociale relationer og sprog:
- 71 % af forældrene vil gerne have vejledning om, hvordan de kan gøre deres barn skoleparat. 64 % af dem, der efterspørger vejledningen, oplever ikke at få den i dag.
- 50 % af forældrene vil gerne have vejledning om deres barns sproglige udvikling. 50 % af dem, der efterspørger vejledning om sprog, oplever ikke at få den i dag.

Hvad ved vi fra forskning?

- Børn, der kender bogstaverne (og deres lyde) bliver hurtigere læsere og skrivere
- Børn med stort ordforråd forstår mere af det, vi møder dem med
- Manglende indsats fastholder børn i en langsom udvikling
- Tidlig indsats virker

Hvad holder vi øje med?

De små børn (0-6):

Literacykompetencer kommer til udtryk gennem:

Lyst til at deltage i samtale,

Opmærksomhed på sproglyd,

Ordforråd,

Narrative kompetencer (fortællinger),

Fiktionskompetence (fx finde på og sætte lege i gang),

Tekstkendskab (fx skattekort, fødselsdagsinvitation, opskrift, huskeseddel, sangbog, faktabog, fiktionsbog),

Bogstavkendskab,

Lyst til at udtrykke sig med tegning/"skrift".

Hvad skal man vægte ?

Mindre af det her

- Udfyldningsopgaver /malebog
- Snak om bogstaver uden kobling til formål
- Snak om ord og begreber uden kobling til erfaring/krop/behov
- Aktivitet i store grupper, hvor børn mest lytter
- Spørgsmål-svar-slut-samtaler
-

Mere af det her

- Selvstændigt skabende arbejde
- Snak om bogstaver, når I anvender dem
- Snak, mens I gør erfaringer
- Mindre grupper med mulighed for deltagelse
- ”strive for 5” (spørg ind)
-

Hvem kan gøre hvad på vejen mod literacy?

Der er literacy-holdige situationer overalt;

I hjemmet

I dagtilbud

På farten, undervejs

I supermarkedet

På busstationen

På biblioteket

...

Hvor er literacy-mulighederne i dagtilbud?

Det typiske dagsprogram i danske børnehaver - cirkatider?

6.00-8.00	Institutionen åbner, morgenmad til tidligt ankomne børn, fri leg
9:00-10.00	Tilrettelagt pædagogisk aktivitet Fri leg, evt en bogstund
11:00	Frokost
12.00	Middagslur eller udendørs leg
14.00	Samling
15.00	Fri leg
17.00	Institutionen lukker

Hvordan skaber man et godt literacymiljø?

- Mange kommuner bruger læringsmiljøvurderingsskalaer som CLASS, ECERS, KIDS
- Forskningsbaserede pointskalaer

Erfaringer fra videnskabende kompetenceudviklingsprojekter i Nationalt Videncenter for Læsning

Pilotprojekt i dagtilbud Udvikling af "visitmetoden"

lagttagelser fra projekt Pædagoger på sprogvisit

(Støttet af Velfærds- og forskningsfonden for Pædagoger)

- Rum
 - Aktiviteter
 - Rutiner
 - Fri leg
- (billeder)

lagttagelser fra Projekt Tidlig literacy – tidlig numeracy

(Støttet af A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney-Møllers Fond til Almene Formaal)

- Et aktionslæringsprojekt med deltagelse af de professionelle, der arbejder med skolestartere 2016 i Frederiksberg Kommune (billeder)

- 1. maj-periode
 - Børnehaveklasse
 - 1. kl.
- = 1 forløb?

Læs mere her...

Nationalt Videncenter for Læsnings
hjemmeside:
www.videnomlaesning.dk

Under Projekter kan man læse
mere om de vidensudviklende
projekter, vi gennemfører

Under Viden om kan man finde
henvisninger til rapporter, litteratur
etc.

Tjek også vores kanal på Youtube